

A Kúria a dr. Molnár Attila Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Molnár Attila ügyvéd) által képviselt felperesnek - a dr. ... jogtanácsos által képviselt Készenléti Rendőrség (mint a alperes neve jogutóda) alperes ellen szolgálati idő kedvezményes számítása iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságon 16.M.2991/2009. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Bíróság 59.Mf.639.131/2010/4. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen az alperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

i t é l e t e t:

A Kúria a Fővárosi Bíróság 59.Mf.639.131/2010/4. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, a Fővárosi Munkaügyi Bíróság 16.M.2991/2009/16. számú ítéletét megváltoztatja és a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 25.000,- Ft (Huszonötezer forint) együttes első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az államnak - felhívásra - 55.000,- Ft (Ötvenötezer forint) együttes első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s

A felperes hivatásos szolgálati viszonyban állt az alperessel, 1996. október 1-től 2000. decemberéig helyszíni biztosító, 2000. decembertől 2001. decemberéig biztonsági tiszt, 2001. decembertől 2004. december 1-ig biztonsági főtitest beosztásban teljesített szolgálatot.

Szolgálati panaszában, majd annak elutasítását követően keresetében az 1996. október 1-től 2004. december 1-ig szolgálati viszonyban eltöltött idejét a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (Hszt.) 329. § (1) bekezdés c) pontja alapján kedvezményesen, 1,2-szeresen kérte számítani.

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 16.M.2991/2009/16. számú ítéletével

megállapította, hogy a felperes 1996. október 1-től 2004. december 1-ig jogosult a szolgálati ideje 1,2-szeres számítására.

A megállapított tényállás szerint a felperesnek, mint helyszíni biztosítónak munkaköri feladatát képezte hazai közjogi méltóságok, külföldi delegációk, kísérése, őrzése, életük, testi épségük védelme. Biztonsági tisztként több ember irányítását is ellátva azonos feladatokat látott el. A peresített időtartamban mindvégig különleges bevetési pótlékban részesült. Szolgálatát során folyamatosan, fokozottan kiemelt védett személyek közvetlen fizikai védelmét látta el. A keresetét arra alapította, hogy az általa teljesített beosztás fokozott veszéllyel és igénybevétellel járt, mert állandóan figyelnie kellett a körülményeket, a védett személyt, a közvetlen környezetet.

A munkaügyi bíróság a felperes munkaköri feladatai, valamint a perbeli tanúvallomások alapján arra vont le jogkövetkeztetést, hogy a felperes esetében megvalósultak a Hszt. 329. § (1) bekezdés c) pontjában, a Hszt. végrehajtásáról szóló 140/1996.(VIII.31.) Kormányrendelet (R.) 22. §-a, 23. § (1) bekezdése, 25. § (1) bekezdése, valamint az 1. számú melléklet 5. pontja szerinti feltételek, mert a felperes a perbeli időszakban a szolgálati ideje 50 %-át meghaladóan fokozott igénybevételnek és veszélynek volt kitéve. A munkaügyi bíróság indokolásában foglaltak szerint az a körülmény, hogy az alperes a napi vezénylést felmutatni nem tudta, a felperes terhére értékelni nem lehetett, mert a munkáltatót terheli a nyilvántartási kötelezettség. Erre tekintettel a munkaügyi bíróság perdöntő bizonyítékként értékelte a felperes által előadottakat, valamint a tanúk vallomását.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Bíróság 59.Mf.639.131/2010/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A másodfokú bíróság azzal egészítette ki a tényállást, hogy a felperes a perbeli időszakban a ... Osztályon teljesített szolgálatot. Ezen időszakban volt olyan év, amikor az osztályon szolgálatot teljesítőknek 300 delegáció helyszínbiztosításában kellett részt venniük. A felperes 2004. december 1-től kiképzőként teljesített szolgálatot és a szolgálati ideje 1,2-szeres számítása kedvezményben részesült.

A másodfokú bíróság jogi álláspontja szerint a munkaügyi bíróság a perbeli bizonyítékokat a Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelően mérlegelte. Ítélete indokolásában foglaltak szerint a csatolt munkaköri leírások valóban rendkívül általánosak, a konkrét szolgálatteljesítési feladatokat nem tartalmazzák, mindemellett a felperesnek a másodfokú bíróság szerint a tanúk meghallgatására vonatkozó indítványon túl más bizonyításra reális lehetősége nem

volt. A tanúvallomások pedig a felperes állítását alátámasztották, mindkét tanúvallomás megerősítette, miszerint a fokozott igénybevéttel és veszéllyel járó szolgálatellátás a napi szolgálatteljesítési idő 50 %-át biztosan meghaladta. A tanúvallomásokkal szemben pedig az alperes ellenbizonyítást nem ajánlott fel. A másodfokú bíróság is az alperes terhére értékelte a nyilvántartás vezetésének hiányát.

A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben annak hatályon kívül helyezését és a felperes keresetének elutasítását kérte.

Az alperes jogszabálysértésként a Pp. bizonyítási teherre vonatkozó 164. §-ában, valamint a bizonyítás eredményének mérlegeléséről rendelkező 206. § (1) bekezdésében foglaltak megsértésére hivatkozott. Érvelése szerint a perbeli időszakot jelentő több, mint 8 év alatt a szolgálati idő kedvezményes számítását megalapozó körülmények megléte, valamint az, hogy a felperes egészségkárosító kockázatok között töltött szolgálatteljesítési ideje meghaladta a R. 23. § (1) bekezdésében meghatározott mértéket, vagyis a napi szolgálatteljesítési ideje több, mint 50 %-át, nem nyert bizonyítást. Ugyancsak nem nyert bizonyítást, miszerint a perbeli időszakban a jogszabály által megkövetelt fokozott igénybevétel és veszély ténylegesen fennállt, és az valóban a felperes napi szolgálatteljesítési ideje több, mint 50 %-ában jelentkezett. Az alperes sérelmezte, hogy az eljáró bíróságok pusztán a felperes állítását és a tanúk szubjektív vallomását fogadták el bizonyítékként és nem adták okszerű, megalapozott indokát annak, hogy a szolgálati idő kedvezményes számításához megkövetelt jogszabályi feltételek fennállásának megállapíthatóságára mely perbeli adatból vontak le következtetést. Az alperes szerint a felperes és a tanúk egybehangzó előadásaiból épp az állapítható meg, hogy a perbeli időszakban konkrét veszélyhelyzet, támadás, illetve konkrét terrorcselekmény, vagy terrorveszélyeztetettség esetén nem volt.

Az alperes arra is hivatkozott, hogy a rendőri hivatás a veszéllyel járó egyéb, úgynevezett civil szakmákhoz képest veszélyesebb, hivatali esküjüket a rendőrök ennek tudatában teszik le, éppen ezért a hivatásos szolgálattal járó kockázat önmagában nem alapozhatja meg a szolgálati idő kedvezményes számítására való jogosultságot.

Az alperes továbbá arra is hivatkozott, hogy a felperes munkavégzése a perbeli időszakban kombinált időrendszerben történt, amely a váltásos és vezényléses szolgálati időrendszerek kombinációját jelentette. Ez a munkarend jellemző az egészben, vagy részben készenléti jellegű beosztásokban, ott, ahol az állandó jelenlét szükséges, azonban a tényleges munkavégzés a

szolgálatteljesítési időt nem tölti ki, és rendkívüli eset kivételével a hivatásos állomány tagja legalább 4 órát alvással tölthet (III. számú váltásos rendszer), illetve ahol folyamatos munkavégzés szükségességével számolni lehet, azonban a tényleges munkavégzés a szolgálatteljesítési időt nem tölti ki. (II. számú váltásos rendszer)

Ebből következően a felperes esetében már önmagában a szolgálatteljesítési idő hosszabb mértéke, az esetében alkalmazott szolgálati időrendszer is arra utal, hogy a felperes beosztásai nem voltak fokozottan veszélyesnek tekinthetők.

Az alperes a másodfokú bíróság által kiegészített tényállás alapján azt panaszolta, hogy abból okszerűen nem lehet következtetést levonni arra, hogy a felperes szolgálatteljesítése során a fokozott igénybevétel és veszély valóban fennállt, mert a perben nem került tisztázásra, hogy a perbeli időszakot tekintve a feladatmennyiség melyik évben jelentkezett, illetve hogy az osztály feladataként jelentkező 300 delegáció helyszínbiztosítása közül a felperes valójában hány esetben vett részt. Az alperes végül azt is sérelmezte, hogy az eljáró bíróságok értékelés nélkül hagyták, miszerint a felperes előadása és a tanúvallomások egybehangzóak voltak a tekintetben, hogy a felperesnek rendszeresen, heti több alkalommal kellett kiképzésen részt vennie, ahol a szolgálati idő kedvezményes számításához megkívánt szigorú feltételek értelemszerűen nem álltak fenn.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem a következők szerint alapos.

A per tárgyát 1996. október 1-től 2004. december 1-ig terjedő időszak képezte. Nem hagyható ezért figyelmen kívül, hogy a felperes a szolgálati viszonyban eltöltött ezen idejének kedvezményes számítását 2009. április 2-án előterjesztett kérelmében csak akkor igényelte, amikor a vonatkozó törvényi és végrehajtási jogszabály 2006. január 1-jétől kezdődően változott. A pernek nem képezte tárgyát, miszerint 2004. december 1-től, miután a felperes kiképző lett miért és megalapozottan vált-e jogosulttá a szolgálati ideje 1,2-szeres szorzóval való számítására. Ezt megelőzően azonban az adott ügyben alkalmazandó jogi szabályozás hatálya alatt a felperes a szolgálati viszonyban töltött idejének számítását egyáltalán nem vitatta, a perben ezért nem lényegtelen kérdés, hogy a Hszt. - kereseti kérelem jogalapjaként megjelölt - 329. § (1) bekezdés c) pontja miként változott a korábbi szabályozáshoz képest.

A Hszt. 2006. január 1-ig hatályos - a perben alkalmazandó - 329. § (1) bekezdés c) pontja szerint a 326. § (1) bekezdésében meghatározott szempontból a szolgálati viszonyban eltöltött időt 1,2-szeresen kell számítani rendszeres csapatkiképzést folytató szervezetek állományának, harcálláspontokon, a földfelszín alatt szolgálatot teljesítőknek, a büntetés-végrehajtási szervezeteknél a fogvatartottakkal közvetlenül folyamatosan foglalkozó állomány tagjainak, valamint a fokozott igénybevétellel és veszéllyel járó beosztásokban szolgálatot teljesítőknek.

A Hszt. ezen rendelkezését 2006. január 1-től a 2005. évi CLXXIX. törvény 18. §-a akként módosította, hogy 1,2-szeresen a földfelszín alatt szolgálatot teljesítőknek, a fogvatartottakkal közvetlenül folyamatosan foglalkozó állomány tagjának, valamint a fokozott igénybevétellel járó beosztásokban szolgálatot teljesítő végrehajtói feladatokat ellátó állománynak szolgálati viszonyban eltöltött idejét kell számítani. A 2005. évi CLXXIX. törvény 18. §-ához fűzött miniszteri indokolás szerint „a legnehezebb körülmények között szolgálatot teljesítő végrehajtó állomány illetményen kívüli juttatásainak kiterjesztését szolgálja a törvény, azzal, hogy a szolgálati idő kedvezményes számításának lehetőségét a konkrét rendvédelmi feladatokat végző teljes állományra kiterjeszti”.

Az előbbiek szerint tehát a szolgálati viszony kedvezményes számításának jogalapját a Hszt. 329. § (1) bekezdés c) pontja - felperes által hivatkozott - utolsó fordulata szerint 2006. január 1-jét megelőzően (azaz a per tárgyát képező időszakban) „a fokozott igénybevétellel és veszéllyel járó beosztásokban” történő szolgálatteljesítés, míg 2006. január 1-jét követően „a fokozott igénybevétellel járó beosztásokban szolgálatot teljesítő végrehajtói feladat” ellátása teremtette meg. Következésképp megállapítható, hogy 2006. január 1-jét megelőzően a törvény a szolgálati idő 1,2-szeres számítását illetően jóval súlyosabb feltételt szabott, amittől nem lehet eltekinteni, és a perben épp azt kellett a bíróságoknak vizsgálni, hogy a felperes ténylegesen és kétséget kizáróan megfelelt-e 1996. október 1. és 2004. december 1-e közötti peresített időszakban ennek a szigorú törvényi feltételnek. Ezt a perben a Pp. 164. § (1) bekezdése szerinti bizonyítási kötelezettség és bizonyítási teher szabályai szerint a felperesnek kellett bizonyítania.

Nem vitásan az alperes a perbeli időszakban különleges bevetési pótlékot folyósított a felperesnek. A R. 50. § (1) bekezdése szerint a különleges bevetési pótlék a különlegesen veszélyes

szolgálati feladatok ellentételezésére, továbbá e feladatok végrehajtásához szükséges folyamatos intenzív felkészülés ösztönzésére szolgál, kizárólag az ilyen jellegű tevékenységet közvetlenül ellátó állomány részére. A perben ezért az alperes által sem volt vitatott, hogy a felperes különlegesen veszélyes szolgálati feladatokat is ellátott. Ilyen szolgálati feladat ellátásából önmagában azonban még nem következik a fokozott igénybevétellel és veszéllyel járó beosztásban való szolgálatteljesítés megállapíthatósága.

Az R. 22. §-a értelmében a Hszt. alkalmazásában fokozottan veszélyesnek az a szolgálati beosztás minősül, amelynek ellátásával kapcsolatos szolgálati tevékenység - a hivatásos szolgálattal járó általános kockázaton túl - életveszéllyel is járhat, illetve egészségkárosító kockázatok között kerül végrehajtásra, vagy a védelem csak egyéni védőeszköz állandó vagy tartós használatával valósítható meg. E beosztások körét a Hszt. 342. § (1) bekezdés d) pont felhatalmazása alapján a R. az 1. számú melléklete tartalmazza. Az R. 25. § (1) bekezdése az 1. számú mellékletben meghatározott beosztásokban szolgálatot teljesítők szolgálati idejének 1,2-szeres számításához pedig további feltételként írja elő, hogy az egészségkárosító kockázatok között töltött szolgálatteljesítési idő elérje az R. 23. § (1) bekezdésében meghatározott mértéket, azaz a napi szolgálatteljesítési idő több, mint 50 %-át. Kiemelendő, hogy a 2006. január 1-től hatályos szabályozás ezen feltétel fennállásától függetlenül jogosítja a különleges bevetési pótlékban részesülőt a szolgálati idő kedvezményes számításában (R. 25. § (5) bekezdése szerint). A 2006. január 1-jét megelőző időszak tekintetében azonban mindezen együttes feltételek fennállásának kétséget kizáró bizonyítása elengedhetetlen volt és a felperes érdekében állt (Pp. 164. § (1) bekezdés).

Az eljáró bíróságok szerint a felperes helyszínbiztosító biztonsági tiszt, biztonsági főtiszt beosztása azért minősült fokozottan veszélyes beosztásnak, mert megvalósultak az R. 1. számú melléklet 5. pontja szerinti „pszichikai ártalmak”.

Az R. 1. számú melléklete - bár címe szerint jöllehet „az egészségkárosító kockázatoknak kitett beosztások jegyzéke”, de megállapíthatóan nem meghatározott beosztásokat sorol fel, hanem a veszélyeztető tényező megnevezése mellett általánosságban körülírja azt a szolgálati tevékenységet, amely ilyenként minősülhet. Az eljáró bíróságok által értékelt 5. pont szerinti „pszichikai ártalmak” alatt kell érteni olyan szolgálati tevékenységet, amelyet életet, testi épséget, szellemi egészséget, szabadságot jelentős mértékben veszélyeztető helyzetben folyamatosan kell végezni, vagy fokozott szellemi koncentrációt igényel, illetve olyan állandó készenléti helyzet, amelyben a bekövetkező feladat végrehajtására

azonnali, felkészülési idő nélkül való beavatkozást kell biztosítani.

A Kúria szerint egymagában az még nem jogszabálysértő, hogy a felperes munkaköri feladatai alapján a jogerős ítélet arra vont le jogkövetkeztetést, hogy a felperes esetében fennállt olyan állandó készenléti helyzet, amelyben a bekövetkező feladat végrehajtására azonnali, felkészülési idő nélkül való beavatkozást kellett biztosítani. Azonban a perben különösen nem nyert bizonyítást, hogy a felperes esetében a fokozott igénybevétel és veszély a napi szolgálatteljesítési idő több, mint 50 %-ában valóban fennállt.

A felperes munkaköri leírásaiban foglaltak - melyek a jogerős ítélet megállapítása szerint is rendkívül általánosak, a konkrét szolgálatteljesítési feladatokat nem tartalmazzák - valamint a felperessel azonos beosztású, vele részben együtt szolgálatot teljesítő két tanú meghallgatása - akik 2010. évben 1996-2004. évekre visszamenőlegesen tettek tanúvallomást - nem alkalmas az igényelt kedvezmény valamennyi jogszabályi együttes feltételei ítéleti bizonyossággal történő bizonyítására.

Kiemelt védelmet igénylő külföldi személyek Magyarországra való érkezése (perbeli bizonyítékok alapján a pápa, izraeli, orosz, amerikai, palesztin elnök, külügyminiszter, stb.), védelmük ellátása nem vitatottan fokozott igénybevétellel és veszéllyel járhatott, de ezen alkalmak száma, az e körben teljesített szolgálati idő a peresített időszakon belül azonban rendkívüli csekély.

A szolgálat ellátása és annak körülményei ugyan lehettek megterhelőek, de ez a körülmény egymagában egyidejűleg a fokozott veszély és igénybevétel fennállását nem támasztja alá. A perbeli tanúvallomások szerint is 1996-2004. közötti időszakban konkrét támadás, akár lövés, robbantás nem volt (13. sorszámú jegyzőkönyv 4. oldal 4. bekezdés), konkrét terrorcselekmény, terrorveszélyeztetettségi eset nem volt. (15. számú jegyzőkönyv 3. oldal 1. bekezdés)

Az eljáró bíróságok tévedtek, amikor a felperes tekintetében megállapított „állandó készenléti helyzetet” a fokozott veszély mellett egyszersmind fokozott igénybevételként is értékelték. Nem értett egyet a Kúria a jogerős ítélet azon álláspontjával sem, mely szerint a nyilvántartás hiányából megalapozott következtetést lehet levonni - megfelelő perbeli bizonyítékok hiányában - a felperesi igény megalapozottságára.

A szolgálati idő kedvezményes számítása ugyanis olyan különleges, többletjuttatást biztosító kedvezmény, mellyel ellentétes lenne, ha a munkáltató terhére lenne értékelhető egyes nyilvántartásokkal

összefüggő esetleges mulasztása.

A Hszt. perben alkalmazandó 329. § (1) bekezdésének c) pontja a szolgálati idő kedvezményes számítását, az 1,2-szeres szorzó alkalmazását illetően nem konkrét beosztásokat, hanem kifejezetten veszélyes szolgálatteljesítéseket sorolt fel. Ezért annak utolsó fordulata alapján általánosságban meghatározott „fokozott igénybevétellel és veszéllyel járó beosztásokban szolgálatot teljesítőnek” is csak az minősíthető, aki az azt megelőző felsorolás szerinti („legnehezebb körülmények között szolgálatot teljesítő végrehajtói állomány”) minőséggel azonosan, azzal egyensúlyban ténylegesen fokozott igénybevételnek és veszélynek volt kitéve a beosztása ellátása során. Ez a perbeli esetben pedig nem volt megállapítható. A Hszt. végrehajtási rendeletében foglaltak ettől eltérő, kiterjesztő értelmezése ezért jogsértő.

A felperes igényéről a perbeli időszakban hatályos jogszabályok alapján kellett döntenie. Azon körülmény folytán, hogy a felperes 2004. december 1-től, miután kiképző lett, jogosulttá vált a kedvezményre, illetve a Hszt. vonatkozó rendelkezése utóbb - a miniszteri indokolásban foglalt megfontolásból - módosult, nem ad alapot a Hszt. korábbi rendelkezésének, megelőzően az állomány tagja által sem vitatott értelmezésétől eltérő alkalmazására és visszamenőleges igényérvényesítésre.

Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, a munkaügyi bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította.

A pervesztes felperest kötelezte a Pp. 78. § (1) bekezdésének alkalmazásával az alperes együttes első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére, valamint a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján - a felperes munkavállalói költségkedvezményre való jogosultsága hiányában - az együttes első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére, melynek mértékét az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 43. § (5) bekezdése, 39. § (3) bekezdés b) és d) pontja szerint állapította meg.

Budapest, 2013. március 13.

dr. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, előadó bíró, dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró, Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bírósági tisztviselő